

PHÂN TÍCH VỀ ĐẸP THIÊN NHIÊN VÀ CON NGƯỜI TRONG LẶNG LỄ SA PA CỦA NGUYỄN THÀNH LONG

1. Dàn ý phân tích về đẹp thiên nhiên và con người trong Lặng lẽ Sa Pa của Nguyễn Thành Long

a. Mở bài

- Giới thiệu tác giả tác phẩm.
- Nêu những nét đặc sắc về vẻ đẹp thiên nhiên và con người trong Lặng lẽ Sa Pa.

b. Thân bài

Một thành công khác của Lặng lẽ Sa Pa chính là vẻ đẹp bức tranh thiên nhiên thơ mộng, hữu tình của xứ sở sương mù. Có một Sa Pa của những rặng đào, những đàn bò lang cổ đeo chuông đang thung thắng gặm cỏ, khung cảnh chỉ có thể thấy ở rừng núi. Có một Sa Pa của nắng, nắng đem lại cho Sa Pa một vẻ đẹp mới: rực rỡ và bất ngờ. Ánh nắng dường như sáng dần lên trong khung cảnh thiên nhiên. Cái nắng chói chang được Nguyễn Thành Long miêu tả “đốt cháy rừng cây” và cái nắng vào cuối buổi trưa lại gay gắt hơn “ánh nắng như phủ khắp, mạ bạc cả con đèo”.

Cảnh vật được quan sát từ trên cao trở xuống. Ở góc độ ấy, thiên nhiên càng trở nên khoáng đạt, hùng vĩ hơn. Rừng cây như “một bó đuốc khổng lồ”, ánh nắng khiến thiên nhiên Sa Pa lặng lẽ, trầm mặc mà đầy sức sống. “Nắng bắt đầu lên tới đốt cháy rừng cây”, dọc câu văn, ta cảm giác như nắng đang di chuyển, đang chạy dần trên các triền núi.

Có thể nói câu văn miêu tả thiên nhiên đã làm thêm chất trữ tình cho câu chuyện. Bên cạnh Sa Pa của nắng còn có Sa Pa của mây: “mây cuộn tròn từng cục, rơi trên các vòn lá ướt sương...”. Dường như con người đang đi trong mây. Mây cũng hồn nhiên, tinh nghịch chui vào gầm xe. Và với thủ pháp nhân hóa rất thú vị ấy, Sa Pa còn hiện lên với hình ảnh cây thông và những cái cây tử kinh – chủ bé nghịch ngợm nhô “cái đầu màu hoa cà lên trên màu xanh của rừng”. Cây tử kinh như hài hoà, nổi bật giữa màu xanh của rừng núi.

Khung cảnh rất nên thơ và câu văn cũng đầy chất thơ. Khung cảnh mang vẻ đẹp bình yên, êm ả như không hề biết đến bom đạn, khói thuốc của chiến tranh. Dường như những thay đổi của cuộc sống không chạm được đến nơi đây. Nhan đề của truyện, thiên nhiên trong truyện cũng rất êm đềm, nhưng lặng lẽ mà không phẳng lặng, bình yên mà rất sống động.

c. Kết bài

Nhấn mạnh đến giá trị nghệ thuật của Lặng lẽ Sa Pa.

2. Phân tích vẻ đẹp thiên nhiên và con người trong Lặng lẽ Sa Pa của Nguyễn Thành Long

Truyện được viết sau chuyến đi thực tế ở Sa Pa, một vùng núi đẹp nổi tiếng. Tác phẩm không chỉ khắc họa vẻ đẹp đẽ của thiên nhiên Sa Pa mà còn nêu lên vẻ đẹp của những con người ở chốn Sa Pa lặng lẽ đó.

Thiên nhiên Việt Nam có rất nhiều cảnh đẹp trong đó có Sa Pa là một danh lam thắng cảnh nổi tiếng ở miền Bắc. Khí hậu ở đây hài hòa, chính vì thế mà hoa trái bốn mùa tươi tốt. Sa Pa hiện lên trong truyện ngắn của Nguyễn Thành Long với ngôn ngữ điêu luyện đã trở thành một bức tranh đẹp, sống động, và đầy chất thơ. Đọc truyện của ông, người đọc không còn thấy Sa Pa có vẻ đẹp hoang dã, bí ẩn mà ngược lại, thiên nhiên nơi đây đi vào truyện của Nguyễn Thành Long với một cái nhìn dịu dàng, trong trẻo như một bức tranh thủy mặc làm cho người đọc không khỏi băng khuâng, xao xuyến. Theo bước chân của nhà văn, ta không khỏi ngỡ ngàng trước bầu trời xanh bao la. Mây ở đây hiện ra mang một vẻ đẹp kì thú: mây bị nắng xua, cuộn tròn lại từng cục, lẩn trên các vòm lá ướt sương, rơi xuống đường cái, luồn cả vào gầm xe làm cho không gian ở đây trở nên mát lạnh, mờ ảo. Nắng ở Sa Pa cũng thật là đẹp. Ngòi bút miêu tả đặc sắc của Nguyễn Thành Long đã tôn lên vẻ đẹp rực rỡ của nắng Sa Pa: nắng bây giờ bắt đầu len tới đốt cháy rừng cây, hùng hực như một bó đuốc lớn. Qua sự miêu tả của nhà văn, hình ảnh những cây thông chỉ cao quá đầu, rung tí trong nắng, những ngón tay bằng bạc dưới cái nhìn bao che của những cây tử kinh thỉnh thoảng nhô cái đầu màu hoa cà lên trên màu xanh của rừng đã làm nổi bật lên vẻ đẹp rực rỡ của Sa Pa. Những con đèo trên Sa Pa khi được nắng chiếu sáng cũng trở nên đẹp lạ thường: nắng đã mạ bạc cả con đường đèo. Hoa ở Sa Pa thì muôn màu rực rỡ. Khi đọc đến đây, với cảnh đẹp như vậy, người đọc mang theo cảm nhận khao khát được đến với Sa Pa để chiêm ngưỡng vẻ đẹp của nơi này. Có thể nói, thiên nhiên Sa Pa hiện lên đẹp thơ mộng, hư ảo và phải là người có con mắt nhìn tinh tế và chính xác, ngôn ngữ nghệ thuật giàu chất thơ mới có thể vẽ lên một bức tranh tuyệt đẹp như vậy.

Trên nền bức tranh thiên nhiên kì ảo ấy, Sa Pa còn đẹp thêm biết bao với những con người làm việc quên mình cho đất nước. Trước hết là anh thanh niên làm công tác khí tượng kiêm vật lí địa cầu, một mình sống trên đỉnh Yên Sơn cao hơn hai ngàn sáu trăm mét, quanh năm suốt tháng, giữa cỏ cây và mây núi Sa Pa. Đó là một con người đầy trách nhiệm, say mê với công việc và ân tình với mọi người. Anh hiểu công việc của mình tuy gian khổ nhưng thiếu nó cháu buồn đến chết mất vì công việc là niềm vui, là nguồn sống của anh. Anh đã tìm được hạnh phúc trong công việc. Anh quan niệm công việc là người bạn đồng hành với mình, chính vì thế cuộc sống của anh không bao giờ tẻ nhạt và buồn chán. Anh tâm sự: khi ta làm việc, ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được? Hướng chi việc của cháu gắn liền với bao anh em đồng chí dưới kia. Con người đó cũng có quan niệm về hạnh phúc thật giản dị nhưng hết sức cao đẹp - đó là được lao động, được cống hiến sức mình cho đất nước. Vì thế, khi biết tin nhờ mình phát hiện đám mây khô mà không quân ta hạ được nhiều máy bay Mĩ, anh thấy mình thật hạnh phúc. Tóm lại, được cống hiến cho khoa học là lí tưởng sống của anh. Suy nghĩ của anh về cuộc sống thật đẹp, thật sâu sắc. Không chỉ là người có suy nghĩ đẹp, anh còn là người biết hành động đẹp. Trong hoàn cảnh hết sức gian khổ, một mình sống vất vưởng trên đỉnh Yên Sơn, làm bạn với rừng xanh, mây trắng, bão tuyết, sương rơi để

do gió, đo mưa, đo nắng, tính mây, đo chấn động mặt đất, tham gia vào việc báo trước thời tiết hàng ngày, phục vụ sản xuất, phục vụ chiến đấu. Dù không ai đồn đốc, kiểm tra, nhưng anh vẫn tự nguyện tự giác với tinh thần trách nhiệm cao. Công việc đòi hỏi phải thực hiện vào những thời khắc khó khăn như nửa đêm giữa mùa đông giá rét, nhưng bất kì trong hoàn cảnh nào, đến đúng thời điểm ấy là anh thức giấc, xách đèn đi ốp, xách máy đi đo, không bỏ sót một ngày nào, không quên một buổi nào, âm thầm bền bỉ suốt nhiều năm trời. Nhưng khó khăn hơn tất cả đối với anh chính là vượt qua sự cô đơn, vắng vẻ, quanh năm suốt tháng không một bóng người. Và anh đã vượt qua được bằng sự miệt mài, say mê trong công việc. Anh đã dùng tất cả thời gian, nhiệt huyết, tâm trí, sức lực cho nhiệm vụ được giao, rảnh một chút là anh lại lấy sách ra để trò chuyện. Từ những công việc lặng lẽ âm thầm đó, anh đã góp phần trực tiếp vào chiến thắng chung của quân và dân miền Bắc. Đặc biệt, Nguyễn Thành Long đã khéo léo đưa vào truyện chi tiết anh thanh niên tặng cô gái bó hoa nhiều màu sắc sặc sỡ. Bó hoa ấy không chỉ là vẻ đẹp của thiên nhiên, đất trời Sa Pa mà nó còn là vẻ đẹp của cuộc đời mà anh thanh niên đã hào phóng tặng cho mọi người. Chi tiết ấy đã toát lên một chân lí: hãy sống đẹp, hãy quan tâm đến nhau, hãy đến với nhau bằng tất cả tấm lòng và tình cảm nhân hậu.

Thông qua lời kể của anh thanh niên, ta còn thấy một ông kĩ sư vườn rau cần cù, say mê, chăm chỉ làm việc, ngày ngày quan sát cách lấy mật của ong, cách ong thụ phấn để tìm cách tăng năng suất cây trồng, đó là một mục đích đẹp. Còn nhà nghiên cứu khoa học thì mười một năm không xa rời cơ quan, luôn trong tư thế sẵn sàng đọt sét để lập bản đồ sét Việt Nam, tìm cho ra của chim nông, chim sâu dưới lòng đất để làm giàu cho đất nước. Anh mặc cho tuổi xuân trôi đi, quên cả hạnh phúc riêng tư, bất chấp mọi nguy hiểm. Dù chỉ được giới thiệu một cách gián tiếp nhưng họ đã tạo thành một thế giới những con người tương tự như anh thanh niên luôn miệt mài lao động, trong sự hi sinh âm thầm lặng lẽ. Nhan đề của truyện là Lặng lẽ Sa Pa nhưng Sa Pa có thật sự lặng lẽ không? Tác giả đã giải thích một cách hết sức đơn giản cho người đọc: Trong cái lặng im của Sa Pa, dưới những dinh thự cũ của Sa Pa, một Sa Pa mà chỉ nghe tên người ta đã nghĩ đến chuyện nghỉ ngơi có những con người đang làm việc và lo nghĩ như vậy cho đất nước. Qua cách đặt nhan đề của truyện, tác giả muốn ca ngợi những con người sống đẹp, họ lao động một cách say mê và quên mình cho đất nước, họ đã nâng cao và mở rộng tâm hồn người đọc: hãy yêu thương nhau và sống đẹp hơn.

Nhà văn Nguyễn Thành Long đã đem đến cho chúng ta niềm cảm hứng dạt dào về vẻ đẹp thiên nhiên và con người Sa Pa. Người đọc như nghe thấy được những lời khuyên nhủ nhỏ nhẹ, tâm tình của nhà văn qua thiên truyện đầy chất thơ với cái tên độc đáo Lặng lẽ Sa Pa. Đó là hãy nhìn vào mọi người để phát hiện những điều vô cùng nhỏ nhưng đáng ca ngợi biết bao.

3. Cảm nhận về đẹp thiên nhiên và con người trong Lặng lẽ Sa Pa của Nguyễn Thành Long

Xanh ngát trong nền văn học Việt Nam thế kỉ 20, nổi bật lên cây bút Nguyễn Thành Long. Không khai thác hiện thực cuộc sống khốc liệt, sắc cạnh và sôi sục như các nhà văn khác, Nguyễn Thành Long đã lựa chọn cách biểu đạt nhẹ nhàng, sâu lắng như chính tâm hồn ông,

bởi ông yêu văn, yêu cả cuộc sống. Truyện ngắn "Lặng lẽ Sa Pa" thể hiện sâu sắc phong cách nghệ thuật ấy. Vẻ đẹp Lặng lẽ Sa Pa trầm lắng nhưng rạo rức và tinh tế vô cùng.

Thiên nhiên Việt Nam có rất nhiều cảnh đẹp trong đó có Sa Pa là một danh lam thắng cảnh nổi tiếng ở miền Bắc. Khí hậu ở đây hài hòa, chính vì thế mà hoa trái bốn mùa tươi tốt. Sa Pa hiện lên trong truyện ngắn của Nguyễn Thành Long với ngôn ngữ điêu luyện đã trở thành một bức tranh đẹp, sống động, và đầy chất thơ. Đọc truyện của ông, người đọc không còn thấy Sa Pa có vẻ đẹp hoang dã, bí ẩn mà ngược lại, thiên nhiên nơi đây đi vào truyện của Nguyễn Thành Long với một cái nhìn dịu dàng, trong trẻo như một bức tranh thủy mặc làm cho người đọc không khỏi băng khuâng, xao xuyến. Theo bước chân của nhà văn, ta không khỏi ngỡ ngàng trước bầu trời xanh bao la. Mây ở đây hiện ra mang một vẻ đẹp kì thú: mây bị nắng xua, cuộn tròn lại từng cục, lăn trên các vòm lá ướt sương, rơi xuống đường cái, luồn cả vào gầm xe làm cho không gian ở đây trở nên mát lạnh, mờ ảo. Nắng ở Sa Pa cũng thật là đẹp. Ngòi bút miêu tả đặc sắc của Nguyễn Thành Long đã tôn lên vẻ đẹp rực rỡ của nắng Sa Pa: nắng bây giờ bắt đầu len tới đốt cháy rừng cây, hùng hực như một bó đuốc lớn. Qua sự miêu tả của nhà văn, hình ảnh những cây thông chỉ cao quá đầu, rung títt trong nắng, những ngón tay bằng bạc dưới cái nhìn bao che của những cây tử kinh thỉnh thoảng nhô cái đầu màu hoa cà lên trên màu xanh của rừng đã làm nổi bật vẻ đẹp rực rỡ của Sa Pa. Những con đèo trên Sa Pa khi được nắng chiếu sáng cũng trở nên đẹp lạ thường: nắng đã mạ bạc cả con đường đèo. Hoa ở Sa Pa thì muôn màu rực rỡ. Khi đọc đến đây, với cảnh đẹp như vậy, người đọc mang theo cảm nhận khao khát được đến với Sa Pa để chiêm ngưỡng vẻ đẹp của nơi này. Có thể nói, thiên nhiên Sa Pa hiện lên đẹp thơ mộng, hư ảo và phải là người có con mắt nhìn tinh tế và chính xác, ngôn ngữ nghệ thuật giàu chất thơ mới có thể vẽ lên một bức tranh tuyệt đẹp như vậy.

Đọc Lặng lẽ Sa Pa, người đọc lặng lẽ bước theo bước chân của các vị du khách, rời Hà Nội, rời xa phố phường chật chội đến với thiên nhiên thắm xanh Tây Bắc. Cái thú vị đầu tiên là mở đầu thiên truyện, nhà văn đã hướng ngòi bút vào miêu tả vẻ đẹp cảnh sắc thiên nhiên Tây Bắc, rồi đến cái đẹp tĩnh mịch, mê hồn của Sa Pa.

Có lẽ nhà văn luôn mong đợi điều đó. Ông cũng yêu thiên nhiên lắm, thế nên đến với với Tây Bắc ông cũng hồ hởi như con trẻ, say đắm biểu đạt nó. Tây Bắc hiện ra với nắng đốt cháy rừng cây, nắng mạ bạc con đèo... Cây hoa tử kinh thỉnh thoảng nhô cái đầu màu hoa cà lên trên màu xanh của rừng. Mây bị nắng xua, cuộn tròn lại từng cục, lăn trên các vòm lá ướt sương, rơi xuống đường cái, luồn cả vào gầm xe.

Chỉ vài nét chấm phá điểm xuyết như trong thơ cổ, nghệ thuật nhân hóa, so sánh đặc sắc, tác giả đã mau chóng khắc họa bức tranh thiên nhiên Sa Pa với vẻ đẹp trong trẻo, thơ mộng, quyến rũ tình người. Người đọc không hề thấy một Tây Bắc dữ dội với đèo cao, vực thẳm, dốc đá trơn trượt,... mà chỉ thấy một Tây Bắc tươi xanh, trẻ đẹp như một sơn nữ, thấp thoáng trong làn sương mờ ảo vừa hữu tình vừa khơi gợi đam mê khám phá.

Miêu tả bức tranh thiên nhiên bằng ngôn ngữ trong sáng, mỗi chữ, mỗi câu như có đường nét, hình khối, sắc màu. Người đọc cứ rộn ràng theo nhịp điệu văn mang âm hưởng một bài thơ về thiên nhiên đất nước, thôi thúc lòng người đến với miền địa đầu tổ quốc.

Có thể nói, Nguyễn Thành Long đã khéo léo để cho bức tranh ấy được cảm nhận bởi du khách, với nhiều tâm trạng, nhiều lứa tuổi, nhiều trải nghiệm khác nhau. Có khi rất quen thuộc của người lái xe, có khi lạ lẫm của cô kĩ sư, có khi triết lí của ông họa sĩ. Hình ảnh thiên nhiên được lột tả nhiều mặt, chuyển đổi liên tục, càng ngày càng rõ, có sức cuốn hút vô cùng.

Trên nền cảnh hùng vĩ ấy, nhân vật anh thanh niên dần dần hiện lên qua lời giới thiệu của bác lái xe trong cuộc trò chuyện với khách. Đó là "một trong những người cô độc nhất thế gian", rằng anh ta rất "thèm người" và nếu họa sĩ đến gặp thì thế nào "cũng thích vẽ". Lời chào đầu đã thực sự gây hứng thú đối với ông họa sĩ và cô kĩ sư - những người luôn mong ước được gặp gỡ để ghi nhận những anh hùng người thầm lặng trên khắp đất nước mình.

Không để cho các nhân vật chờ đợi lâu hơn nữa, Nguyễn Thành Long đã rất hạn chế diễn giải dài dòng, cuộc gặp gỡ diễn ra ngay sau đó. Đúng như lời bác tài xế đã giới thiệu, anh thanh niên quả thật tuyệt vời. Cuộc sống đơn độc, công việc vất vả nhưng không vì thế mà tâm hồn khô héo, nó vẫn tươi xanh và tràn đầy sinh lực. Anh vẫn nhớ tặng bác tài xế củ tam thất cho bác gái bồi bổ sức khỏe. Vừa tiếp chuyện, anh vẫn kịp chạy đi cắt mấy bông hoa tặng cô kĩ sư trẻ. Cuộc sống của anh lúc nào cũng rộn ràng dù chỉ có mình anh trên đỉnh mây mù.

Lật từng trang văn của Nguyễn Thành Long, ta thấy anh thanh niên 27 tuổi sống và làm việc một mình trên đỉnh núi cao 2600m, quanh năm làm bạn với mây mù và cây cỏ. Công việc của anh là hằng ngày là "đo gió, đo mưa, đo nắng, tính mây và đo chấn động mặt đất, dự báo thời tiết hằng ngày để phục vụ sản xuất và phục vụ chiến đấu". Một công việc gian khó nhưng đòi hỏi sự chính xác, tỉ mỉ và tinh thần trách nhiệm cao. Hoàn cảnh làm việc khó khăn, lại không có ai quản lí thế nhưng anh không hề sao nhãng hay lười biếng: "nửa đêm dù mưa tuyết, gió lạnh, đúng giờ ốp thì cũng phải trở dậy ra ngoài trời làm việc".

Sự heo hút, vắng vẻ của núi rừng Tây Bắc; cuộc sống và công việc có phần đơn điệu, nhàm chán...là thử thách thực sự đối với tuổi trẻ vốn sung sức và khát khao trời rộng, khát khao hành động. Nhưng cái gian khổ nhất đối với chàng trai trẻ ấy là phải vượt qua sự cô đơn, vắng vẻ quanh năm suốt tháng ở nơi núi cao không một bóng người.

Thú vị nhất là chi tiết cô đơn đến mức "thèm người", anh thanh niên phải lẩn cây chặn đường dừng xe khách qua núi để được gặp gỡ, trò chuyện. Người đọc sẽ mỉm cười khi đến đoạn này và càng yêu mến anh hơn. Thật có gì khủng khiếp hơn khi tách ta ra khỏi cuộc sống con người. Đó cũng là bản năng của con người mà anh thanh niên quyết giữ gìn lấy, không để cho cái lạnh và làn sương mù Tây Bắc làm cho khô kiệt đi.

Chỉ 30 phút trò chuyện nhưng cũng đủ để những người tiếp xúc kịp ghi một ấn tượng sâu sắc, kịp để ông họa sĩ thực hiện bức kí họa chân dung, kịp để cô kĩ sư bồi hồi và có những cái gì đó thật thân thiết với anh thanh niên. Rồi dường như anh lại khuất lấp vào trong mây mù bạt ngàn và cái lạnh lẽ muôn thuở của núi cao Sa Pa. Trong cái im lặng của Sa Pa, dưới những dinh thự cũ kĩ của Sa Pa, Sa Pa mà chỉ nghe tên, người ta đã nghĩ đến chuyện nghỉ ngơi, có những người làm việc và lo nghĩ như vậy cho đất nước.

Nhà văn Nguyễn Thành Long đã đem đến cho chúng ta niềm cảm hứng dạt dào về vẻ đẹp thiên nhiên và con người Sa Pa. Người đọc như nghe thấy được những lời khuyên nhủ nhỏ nhẹ, tâm tình của nhà văn qua thiên truyện đầy chất thơ với cái tên độc đáo Lặng lẽ Sa Pa. Đó là hãy nhìn vào mọi người để phát hiện những điều vô cùng nhỏ nhưng đáng ca ngợi biết bao.

www.eLib.vn